

Tas Latweefchu lauschu draugs.

1835. 15. Juhni.

24ta lappa.

Jaunas sinnaš.

No Pehterburges. Augsti zeenigi Keiseri 24ta Mei fweiki un wesseli no Maskawas irr pahrnakhfuchi.

No Krimmuldes un Pehterupes draudses, Widsemme. Pagahjuschâ neddekâ schai draudsei ta behdu deena bija, kurrâ winnas zeenigs un mihsch mahzitajs Ulmann, kas drihs 19 gaddus winnas starpâ bija dshwojis, no winnas schkibras, eedams us Tehrpatu, tur pee augstas skohlas usnemt to ammatu, teem jaunekteem, kas fataifahs palikt par mahzitajeem, neween mahziht, kâ spreddiki ja-salka, bet arri kâ us preefschu buhschoht ja-turrahs karrâ sawa ammata buhschanâ. — Draudse ar gauschahm affarahm Deemu luhdse pahr winnu, ka tas winnam to labbu un mihschu prahthu atmaksatu, ar ko lihds schim, winnai un arri wisseem Latweefcheem par labbu, ne-apnizzis effoht publejees. Kaut jel zeenigam fungam arri us preefschu labs prahts un wakkas us to paliktu, Latweefcheem un winnu skohlas behrneem par preeku un mahzibu masdauds ko farakstih! — Deews, fwehti winna jaunu ammatu!

No Allukfnes un Seltina draudses, Widsemme. 28ta Mei pehg ihfas flimmibas tur us mahzitaja muishas irr aismidhis zeenigs Wakkas aprinka prahwests un Allukfnes un Seltina draudses mahzitajs Rühl, 71 gaddu wezzumâ un jau 48 gaddus schai paschai draudsei par gannu. Winsch arri bija tas Latweefchu mahzitajs, kas aispehrn Pehterburges augstakai basnizas-teefai par peefehdetaju tikke islassihis (luhk' L. k. dr. 1833, 36ta lappâ), un kurream gaddijahs, Pehterburges general-superdenta weetâ, preefsch trim mehnescheem to jaunu Pehterburges Latweefchu saldatu-mahzitaju wiina draudsei peewest (luhk' L. k. dr. 1835, 13ta l.). Winsch arri daschus spreddikus, dseefmas un zittas labbas mahzibas farakstijis un lizzis drikkelt. *) — Ak, Latweefchi, ne aismirsteet scho sawu labdar-

*) Tahm latwiffahm grahmatinam, ko zeenigs prahwesta fungs lizzis drikkelt, irr schee wirsraffi:

„Mahziba, kâ no affins fehrgas warr fargatees, un ko paschâ affins fehrgå darricht buhs, ka no tahs atkal warr isglahbtees, teem Latweefcheem par labbu sinnama darrिता. Tehrpatê 1807.“ (8 lappu pusses 8niffi). (Schi patte grahmatina ohtru reisi tikke drikketa). „Jelgawâ 1808.“ (tikpat leela, kâ pirmu reisi.)

„Spreddikis, par peeminneschanu, ka Widsemme fimts gaddus appaksch Kreewu-Keiseru waldischanas meerâ un labklahschanâ irr bijusi, tal 4ta Julius 1810ta gaddâ, Allukfnes-basnizâ turrehts no D. S. P. v. Rühl. Rihgâ 1811.“ (24 lappu pusses 8niffi.)

ritaju, kas arri firmôs mattôs ne peefusse wis, jums par labbu darbotees, un turrajt us behrnu behrneem winna wahrdu gohdâ.

- Kâ muhsu laifôs fristiga tizziba paganu semmês irr isplehtufees.
Dhtra, beidsama datta.

Aust-Indies semmê irr zitta walts, ko Birmahues semmi fauz; tur leels bads redsams, ne pehz maifes, — bet pehz Deewa wahrdeem. Tur daudsreis laudis tik garxu zellu nahk, kur trihs mehneschus waijaga staigahr, jo wiini labprahr gribb redseht to Kristus-wihru (tâ wiini to fristigu mahzitaju fauz), un dabbuht to grahmatu, kas to zellu rahda, pa kurreu no elles warr isbehgt un pee ta dshwa Deewa nahkt. Deenâs un nakris grahmatu drikketaji strahda un schohs isfalkuschus ne warr peepildiht. — Zittâ widdû, ko fauz Bengahles semmi, laudis, no leelas fahribas pehz Deewa wahrdeem un pee esata mallas gaididami us mahzitaju, lihds kallam uhdeni stahweja un, rohkas wiinam pretti sneegdami, isluhdsahs bihbeles. — Ja mehs eemam atkal zittâ pafauls mallâ pee teem melneem zilwekeem, kas pa tahm fallahm dshwo, kas atrohnahs Widus-Amerikas juhâ un ko West-Indies semmi fauz, tad mehs arri pee winneem jau dauds fwehtibas nomannem, kas no fristigas tizzibas zehlfufees. Tuhstohschi jau 1831mâ gaddâ ar affarahm to Kungu melleja un arri atradde. Tahs saimoschanas, ar ko tee zittfahre prett Deewu bija apgrehkojuschees, irr pahrewehrstas eefsch flawas un pateifschanas dseefmahm. Wahrdi ne spehzi isteikt to labbu, ko tas Kungs pee winneem jau darrijis. "Alf, preezas mahziba," — tâ ne fenn weens no atgreesteem paganeem isfauze, "zif labba tu man effi darrijis! Zittfahre biju neleettis, taggad no jauna esmu peedsimmis; zittfahre sawu prahr biju apstihzinajis, nu tas irr apgaismohts; biju isfchkehrdejis wiffu sawu mantu un manneem behrneem bads bija ja-zeesch, bet nu tee irr istikkuschis!" — "Pa to fallu, ko fauz: Jamaika, laudis tik leelôs pulkôs nahk, to Kungu melledami, ka wiffahm basnizahm ruhmes naw gan un laudis daudsreis pafchâ wiffleelakâ faules karstumâ stahw, jo, ilgodamees pehz Deewa wahrdeem, wiini ne behda wis pahre gruhtibahm. — Tannî leelâ semmê, kas eefsch Amerikas drihs pafchâ seemetâ atrohnahs, ko Grighlandi fauz un kur tik brihnum' falst, ka

"Spreddikis tai 10tâ Merz-mehnescha deenâ Allufnes-basnizâ turrehts no D. F. P. v. Rühl. Tai mihtai Allufnes- un Seltina-draudsei par paleekamu peeminneschanu drikkethts. Nihgâ 1820." (22 lappu pusses 8niski.)

"Dseefma, kas ja dseed, kad jauni deewgaldneeki fanahr preefsch altara us eefwehtifchanu." (2 lappas 8niski.)

"Ušrunnaschanas-wahrdi, pee Pehterburgas Latwifkas draudses mahzitaja Johann Wilhelm Knieriem eezelfchanas 3tâ Merza 1835 Kadettu-basnizâ preefsch altara fluddinati no D. F. P. v. Rühl. Tai Latweeschu draudsei Pehterburgâ par paleekamu peeminneschanu un wiffseem Latweescheem Widsemmê un Kursemmê par preezigu sinnu. Nihgas pilsehtâ. 1835." (15 lappu pusses 8niski.)

Arri daschi zitti no winna latwifseem raksteem irr drikketi; gan ne ihpafchâs grahmatinâs, bet eefsch tahdahm, ko zitti mahzitaji fagahdaja. Atrohdahs arri daschi no winna dseefmahm tâpatt Kursemmes, tâ Widsemmes dseefmu grahmatâ.

eedfihwotajeem, lai kurrina, zif griibedami, tomehr ifnakti durris aisfalt un rih-
 tds ar warru ja-lausch wallâ, tur arri laudis jau pee atfihfchanas irr nahkufchi
 un ifdeen' basnizu apmekle, ar labbu prahru to leelu aufstumu panesdami. Pats
 winnu mahjitajs kahdam draugam irr rakstijis tâ: "Es ne warru leegt, ka ta labba
 preekschfihme, fo schee zilweki dohd, man paschu gauscht apfauno; jo kad es
 sawâ preekschâ winnus tâ drebbedamus no aufstuma redsu, tad daudstreif doh-
 maju: af, juhs mihti! ja es juhsu weetâ buhru, tad laikam paliktu mahjâs; un
 zil dauds no mums kristiteim laudim laiks brihscham schkeet pahrauksts, brihs-
 scham pahrfarsts buht, ka ne eet basnizâ!" — Arri pa Ahprikas deenas-widdus
 puffi dshwo dauds paganu tautas; tur irr tee laudis, fo sauz Ottentottus un
 kas lihds schim drihs tee wiffniknaki bija un tohti neprahrtigi. Bet gohds Dee-
 wam! taggad teem jau dauds skaidraka un labbaka atfihfchana no Deewa, tâ ka
 arri pee winneem skaidri parahdabs, ka ta preezas mahziba un tas wahrds no
 krussta effoht Deewa spehks un Deewa gudriba un ka ta labbi spehjoht nofkum-
 muschu zilweku eepreezinahrt un nesapraschu padarriht par gudru. Weens no
 scheem atgreessteem Ottentotteem ne sennu zitteem fazzija: "Es pateizu tam Kun-
 gam, ka taggad arri pats warru apleezinahrt, kahds leels spehks tai preezas mah-
 zibai irr; jo es juhtu, kas Deewa wahrds irr. — Brahti, zittfahrt biju nered-
 sigs, bet nu es redsu; zittfahrt biju apgahnihts un pilns grehku, fliktaks kâ
 funs, ne sinnaaju, ka mannim effoht dwehsele un ka Deews debbests. Nu esnu
 pilns pateizibas, ka ta preezas mahziba man mahzija, wiffas pafaules radditaju
 mekleht un atrast, — ka mahzija, zilwekeem effoht nemirstamas dwehseles, tas
 Kungs Jesus Kristus muhs mihlojoht un preeksch mums effoht nomirris. Af, kâ
 gauschi wehleju, ka manni behrni un wiffi manni draugi tai preezas mahzibai pa-
 klausitu! — Brahti! es esnu gattaws, no wiffas firds, zil ween spehdams, us
 to peepalihdschrt, ka ta preezas mahziba wiffâs pafaules mallâs tapru fluddinata."
 — Un tâ wehl dauds zitti runnaja, un kad tur arri dahwanas preeksch zitteem,
 wehl neatgreessteem paganeem tiffe salaffitas, tad wezzaki ar preezigu firdi atnesse
 aitas, kafas, labbibu un zittas leetas, un paschi behrni ar labbu prahru famette
 naudas, zil katrs spehje. Wiffa winnu semme zaur to kristigu mahzibu eeksch
 14 gaddeem palikke kâ pahrgrohsita. Ir winnu tihruumi, pilni no Deewa fweh-
 tibas, apleezina tohs fwehtus wahrds, kas mahza: "ta Deewa-bihjafchana derr
 pee wiffahm leetahm." (1. Tim. 4, 8.) — Zitta paganu zilts turpatt irr tee Kaf-
 feri jeb Kaweri, kas arri preeksch laika dsittâ tumfiba dshwoja, bet taggad kâ
 mohdinati us zittadu dshwofchanu: preezajahs tahs jaunus gaisinas un mahzabs
 tâ dshwoht, kâ kristigeem peeklahjahs. Arri ne atraujahs, kad dahwanas pee
 winneem salaffa: leeli un masi ar preeku dsennahs, gahdaht zil warredami, lai
 ta preezas mahziba jo deenas jo ispleschahs. Zitti no winneem salaffija fwekkes,
 pahrdewe tahs un preezigi to naudu tai bihbeles beedribai atnesse. Skahde, ka
 fchi sawu fanahkschahu til pa lauku warreja turreht, jo ta basniza bija pah-
 mafa, tohs 6—800 zilwekus eenemt. — Preeksch pee gaddeem aisgahje no En-
 lenderu semmes 5000 zilweki us Ahpriku, tur pee teem Raffereem dshwoht un
 gahje arri kahdi mahjitaji lihds. Schee laudis jau 8 basnizas irr usbuhrwejuschi

un gan drihs pahr wiffu semmi ffohlas ustaisijufchi; tà ka taggad jau 8ta dalka no schahs ziltis tohp ffohleta. Gefahkumâ Kafferi gan liffahs tohri nikni un nefaderrigi laudis, bet taggad pee winneem jau dauds kristigas mihlestibas rahdahs un wiffadas Kristus draudses fwehribas. Winnu augstajs wirfneeks pars irr fazzijis: "Igu laiku effam bijufchi kâ wilki un funni, bet nu gribbam gaifmâ staigah." — Schinnis 5 gaddôs pee winneem 3 bihbeles-beedribas irr zehlfchees un 12 pee zittas paganu ziltis, ko sau; Betschu-ahnus. Tur wehl dauds zittas ziltis irr, kas karsti pehz Deewa wahrdeem ilgojahs un arween waiza: "kapehz tee balti zilwefi mums ne fuhra mahzitajus? un kadeht tee ne nahf drihs?" — Preeksch pahri gaddeem tur atnahze 2000 mescha-wihri pee ta zeeniga Sprantschu gubernatora un no winna luhdsahs mahzitajus. — Redseet, draugi, tē nu jums mas no teem stahsteem, kas rahda, kâ muhsu laikôs kristiga tizziba paganu semmēs irr isplehtufees. Dauds buhtu wehl us preekschu ko stahstiht, kad tik sinnatum, woi muhsu lassitajeem patihk, brihscheem kahdu no tahm sinnahm dabubht, kas mums arween no paganu semmehm rohka nahf? Bet arri schis masums mums gan spehz parahdiht, jif jau tannis semmēs tas Kungs Kristus to Belialu irr uswarrejis un ta gaifma to tumfibu. D. St—m.

Sinna, jif naudas 11. Juhni-mehn. deenâ 1835 eefsch Nihges maksaja par daschahm prezzehm.

Par	Maksaja:	Sudr. naudâ. Rb. K.	Par	Maksaja:	Sudr. naudâ. Rb. K.
1	pohru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1 75	1	pohdu (20 mahrzineem) wassu	5
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 20	—	tabaka	1
—	fweeschu, 128 mahrzin. smaggu	1 80	—	fweesta	2 40
—	ausu	— 90	—	dfelses	— 60
—	sirau	1 50	—	linnu, frohna	2 80
—	rupju rudsu = miltu	1 60	—	brakka	2 60
—	bihdeletu rudsu = miltu	2 —	—	kannepu	— 70
—	bihdeletu fweeschu = miltu	2 20	—	schihitu appinu	3 —
—	meeschu = putraimu	2 —	—	neschihitu jef prezzes appinu	2 —
—	eefala	1 25	—	muzzu silku, eglu muzzâ	6 —
—	linnu = sehklas	3 25	—	lasdu muzzâ	6 25
—	kannepu = sehklas	2 —	—	smalkas fahls	3 90
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	4 —	—	rupjas baltas fahls	4 15
barrotu	weherschu galku, pa pohdu	1 40	—	wahri brandwihna, pussdegga	10 —
			—	diwdegga	12 50

Weenu fudraba rubli warreja dabubht par 356½ kapeikeem warra naudas.

Lihds 11. Juhni pee Nihges irr atnahkufchi 420 fuggi un aishraufkufchi 327.

Wrihw drikkht. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pusses:
Dr. C. C. Napierfky.